

Krydsning af malkekøerne giver bonus på Vejgården

Kasper og Kristian Clausen har ikke fortrudt, at de begyndte at krydse.

Ønsket var mere robuste dyr, da ejerne af Vejgården I/S kastede sig ud i at krydse køerne i deres besætning. Det har de fået – og mere til.

"Vi havde for store problemer med holdbarheden hos vores dyr," fortæller økologisk mælkeproducent Kasper Clausen som svar på, hvorfor han for ca. otte år siden, sammen med sin far og samarbejdspartner Kristian Clausen, besluttede sig for at gå i gang med rotationskrydsning. Og den beslutning har de ikke fortrudt. I dag tæller besætningen 590 DH-Montbeilarde-RDM-krydsninger med en gennemsnitlig ydelse på 10.500 kg økologisk mælk. Og ønsket om mere holdbare og robuste dyr er i høj grad blevet opfyldt.

Lavere behandlingsfrekvens

"Vi har selvfølgelig stadig dyr, der bliver syge. Men de kommer sig meget hurtigere end de renracede," fortæller Kasper Clausen, som stadig har nogle få DH tilbage. Krydsningerne kommer sig dog ikke kun hurtigere. Overordnet har de en lavere behandlingsfrekvens end tidligere. Dykker man ned i besætningens krydsningsopgørelse, kan man fx se, at behandlingsfrekvensen af yverlidelser blandt ældre køer hos de rene DH ligger på 0,39, hvor den for krydsningerne ligger på 0,33.

"Vi har selvfølgelig stadig dyr, der bliver syge. Men de kommer sig meget hurtigere end de renracede."

Kasper Clausen, Vejgården

God ydelse og mere værdistof

Ser man på mælken er krydsningsfrodigheden også til at få øje på. Ud over ydelsen på 10.500 kg, som de er godt tilfredse med på Vejgården, viser det sig nemlig, at krydsningerne klarer sig bedst, når man ser på værdistof. I hver af de tre første laktationer yder krydsningerne 15-20 kg værdistof mere end de renracede.

På Agromek 27.-30. november kan du høre mere og få en snak med tre forskellige landmænd, der har hver deres erfaring med at krydse. Mød dem på VikingDanmarks stand.

Højere tilvækst og bedre slagtepris

På gården bruges kødkvægssæd til ca. en fjerdedel af køerne. Og det giver selvsagt en bedre tilvækst på kalvene.

"Men krydsning giver os også en bedre slagteværdi på køerne. De er bredere og har en større muskelmasse," forklarer Kasper Clausen.

I forhold til at få udvalgt de rigtige køer til inseminering med hhv. kødkvægssæd og malkekvægssæd, ser de to ejere dog frem til, at SEGES om ganske kort tid lancerer avlsværdital for krydsningsdyr.

"I øjeblikket udvælger vi lidt i blinde. Og avlsværdital vil helt sikkert skubbe til den avlsfremgang, som vi gerne vil have," fortæller Kasper Clausen.

Valg af racer

Baggrunden for at valget faldt på Montbeilarde og RDM som krydsningsracer skyldes primært gårdens malkesystem.

"Vi har en karrusel, hvor vi malker bagfra, og det betyder, at køerne ikke må være for små, så vi ikke kan nå dem. I forhold til afgræsning havde jersey da været bedre," forklarer Kasper Clausen.

"Når det er sagt, så klarer montbeilardekrydsninger sig væsentligt bedre på dårligt græs end DH," tilføjer han.

Et spørgsmål om temperament

Beder man Kasper Clausen pege på en ulempe ved krydsning, nævner han genomisk selektion, som indtil videre kun er en mulighed for renracede dyr.

"Det bekymrer mig da lidt, at vi ikke kan få genomiske avlsværdital på krydsningskøerne. Men det arbejdes der heldigvis på," fortæller han. Alt i alt tøver han ikke med at anbefale krydsning til andre.

"Især som økolog giver det rigtig god mening. Men man skal selvfølgelig kunne leve med, at man har røde, sorte og hvide køer. Så det er jo meget et temperamentsspørgsmål – og en stor beslutning. Det fungerer rigtig godt for os – men vi snakkede da længe om det, før vi sprang ud i det," slutter han.

Data fra Lely er synlige i DMS

SIDE 2

Tørken gav høj fordøjelighed af majs

SIDE 3

Værd at vide om brunstaktivitet

SIDE 3

Data fra Lely er synlige i DMS

Dataudvekslingen er øget mellem Lely og DMS. Som det første skridt på vejen er daglige mælkemængder fra Lely nu synlige i DMS.

Nu behøver man ikke længere zappe mellem Lely-systemet og DMS for at sammenholde udviklingen i den daglige mælkeydelse med listerne i DMS. Det er nemlig muligt at se udviklingen i mælkeydelse på dags- og syvdagesniveau direkte i følgende lister i DMS:

- Goldningsliste
- Udsætterliste
- OSR-arbejdsliste
- Min liste
- Ko-oversigt

"Vi ved jo godt, at landmændene er trætte af, når systemerne ikke kan arbejde sammen – og det kan vi sagtens forstå. Derfor er vi rigtig glade for, at Lely nu som den første malkeudstysleverandør er klar med data til DMS," lyder det fra projektchef Johannes Frandsen, SEGES.

Han håber, at samlingen af mælke-data på DMS-

Data fra Lely malkeudstyr flyder nu direkte til DMS – og man håber, at andre udstyrsleverandører følger trop.

listerne vil være en hjælp, blandt andet når en ko vurderes ved goldning, ved OSR-besøg, omkring udsætning og i mange andre situationer, som kan sammensættes på 'Min liste'.

Klar til flere

Teamet bag DMS arbejder sammen med en gruppe testlandmænd videre med, hvordan man som landmand får mest muligt ud af de data fra malkeudstysleverandører, DMS nu har adgang til.

"Vi vurderer hele tiden, i hvilke sammenhæ-

ge data giver mest muligt værdi. Blandt andet er det væsentligt at gøre opmærksom på, at data til managementformål ikke nødvendigvis er sikre nok til beregning af avlsværdier," fortæller Johannes Frandsen.

"Og så skal det da ikke være nogen hemmelighed, at vi rigtig gerne vil vise data fra de øvrige leverandører af malkeudstyr på det danske marked," lyder opfordringen fra Johannes Frandsen.

/ LONE SYLVEST SØGAARD

Digital foderstyring betyder let opfølgning

Med digital foderstyring har du mulighed for at følge op på fodringen dagligt.

Der opsamles mange data på en malkekvægsbe-drift. Data, som anvendt rigtigt, har værdi i den daglige planlægning og opfølgning på fodringen. Med digital foderstyring får man dagligt og helt automatisk beregnet en foderkontrol, så man kan følge nøgletal som 'mælk minus foder' og 'energi-udnyttelsen' helt tæt. Med digital foderstyring er der styr på lageret, så fodringen kan planlægges uden hovsa-løsninger. Det er også lageret, som sikrer, at det rigtige foderforbrug indgår i din budget-opfølgning. Det giver mulighed for meget nøjagtigt at beregne, hvad det koster at fremstille mælk.

Starter i marken

Den digitale foderstyring starter i marken. Spørg din maskinstation, om de kan opsamle og af-levere udbyttet elektronisk. Som alternativ til udbyttmåler på finsnitteren, kan man bruge bro-vægt eller vejevogne eller holde fast i en analog opmåling.

Foderforbrug fra fuldfoderblanderen flyder direkte til DMS, hvis man har en løsning fra Cow-Connect eller Dinamica Generale. Der er også for-søg i gang med at opsamle foderforbrug fra mal-kesystemer og kraftfoderautomater, hvor registre-ringerne derfra både indgår i en foderkontrol og nedskriver beholdningerne i lagermodulet.

Fordelen ved den type systemer er, at de hen-ter foderplanen fra DMS, så planen ikke skal ind-tastes i foderudstyret. Data overføres automatisk

til Foderkontrol og indgår som nøgletal i DMS-modulet Kritiske målepunkter samt analyseud-skriften Benchmark restbeløb.

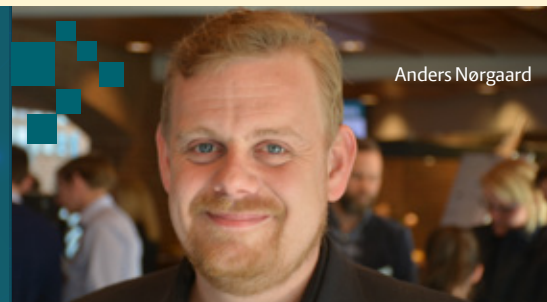
Indkøb mangler

Et af de områder i den digitale foderstyring, hvor der mangler automatik, er indkøb. Data er hos le-verandørerne, i regnskabet og hos dig som køber. Men vi mangler at få data til at flyde let og frit til fx lagermodulet i DMS. Derfor kræver registrer-ingen af indkøb lidt arbejde. Der er dog mulighed for at hente indkøb til DMS via bogføringen i Ø90. På den måde kan tastning af følgesedler er-stattes af et par klik i DMS.

Ud over mængde, er det også væsentligt at følge op på kvaliteten af foderet. Det er her NIR-sensorerne leverer data. Det kan være i et labora-toriebaseret system som 'KMP-råvare', 'KMP -fuld-foder' og 'grovfoder analyser', der giver mulighed for hyppig opfølgning på kvaliteten af foderet. Der arbejdes på, at de laboratoriebaserede syste-mer kan suppleres med en NIR-sensor direkte på foderblanderen og/eller finsnitteren.

Du kan høre mere om både vision med og status på digital foderstyring på Agromek – mød teamet fra SEGES på stand E4205.

/ THOMAS ANDERSEN, SEGES

Anders Nørgaard

Med digitalt dataflow springer man aldrig over

At EFK'en bliver lavet uden tastear-bejde betyder, at Anders Nørgaard følger op hver uge.

Anders Nørgaard har en ambition om, at der skal laves EFK'er og følges op på fodringen hver uge. Men sidste år kunne det godt smutte af og til, erkender han.

"Vi skulle taste alle data ind manuelt. Og så var der altså nogle uger, hvor jeg syntes, vi havde for travlt til at få det gjort. Og det var ærgerligt, for jeg vil rigtig gerne følge min fodring tæt," for-tæller Anders Nørgaard.

Derfor investerede han i januar i et system, så vejedata fra fuldfodervognen flyder direkte ind i DMS, og EFK'en bliver genereret med få klik. "Det er jo voldsom vigtig information, jeg får direkte her. Nu sker det automatisk, og jeg ved, at det er valide data. Så nu får jeg fulgt op på fodringen hver uge, fordi jeg udelukkende skal koncentrere mig om at agere på de EFK'er, som DMS serverer automatisk for mig," fortæller mælkeproducenten fra Holstebro.

/ LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Tørken gav høj fordøjelighed af majs

Indholdet af NDF blev lavt og fordøjeligheden høj som en konsekvens af tørken. Det gav, sammen med et pænt stivelsesindhold, en høj energiværdi.

Tørken satte et markant aftryk på såvel udbytte som kvalitet af årets majs.

Overordnet kan årets majsafgrøder inddeles i tre kategorier:

- På vandede marker var både udbytte og kvalitet væsentligt bedre end normalt.
- På de tungere jorde uden vanding blev udbyttet markant lavere end normalt, men kvaliteten blev rigtig god.

- På de lettere jorde uden vanding var udbyttet katastrofalt lavt og kolbesætningen meget ringe.

Der er generelt kun meget lille forskel i den gennemsnitlige kvalitet mellem områder, som man kan se i tabellen. Dog er der som normalt lidt højere tørstof- og stivelsesindhold i de syd- og sydøstlige områder af landet i forhold til de nord- og nordvestlige områder. Tørstoffindholdet er med et samlet gennemsnit på 350 g/kg på et nor-

Analyserne viser en meget høj FK NDF værdi på 67-69 pct. i gennemsnit, hvilket er 5-6 enheder højere end normalt. Foto: SEGES.

malt niveau, mens stivelsesindholdet er lidt under normalt med et landsgennemsnit på ca. 290 g/kg tørstof.

Høj FK NDF

Indholdet af NDF er, når man ser på gennemsnittet, på et normalt niveau, mens fordøjeligheden af NDF er væsentlig højere end normalt. Når væksten reduceres som følge af tørkestress, reduceres lignificeringen af fibre i afgrøden. Det betyder, at der bliver lidt mindre NDF, og især at fordøjeligheden af NDF bliver væsentlig højere. Det ses tydeligt af analyserne, som viser en meget høj FK NDF værdi på 67-69 pct. i gennemsnit, hvilket er 5-6 enheder højere end normalt. Det har en positiv effekt på mælkeydelsen og betyder, at selv afgrøder med meget ringe kolbesætning har givet relativ høj fordøjelighed og energiværdi. Samlet set har årets majsensilage som gennemsnit en meget høj energiværdi.

/RUDOLF THØGERSEN OG MARTIN MIKKELSEN, SEGES

Analyseresultater og foderværdi af majsensilage for forskellige områder.

Parameter	Østlige	Fyn	Syddjylland	Vestjylland	Østjylland	Nordjylland
Høstdato	26/08	02/09	10/09	09/09	30/08	05/09
Tørstof, g/kg	369	370	350	353	347	337
Råprotein, g/kg TS	77	76	78	80	82	78
NDF, g/kg TS	344	351	352	352	364	370
Stivelse, g/kg TS	306	307	297	297	277	280
Org. stof fordøjelighed, %	79,6	79,8	79,1	79,1	79,3	78,4
FK NDF, %	67,7	68,9	66,8	67,0	68,7	67,0
NEL20, MJ/kg TS	6,43	6,45	6,39	6,39	6,39	6,31
Kg tørstof pr. FEN	1,16	1,15	1,16	1,16	1,16	1,18

Værd at vide om brunst-aktivitet

Højtydende køer viser svagere brunst end andre køer og i kortere tid.

Selvom det er helt almindeligt, at besætningerne kombinerer teknologi og visuel brunstobservation, er køernes brunstadfærd stadig vigtig at interessere sig for. For uanset om det er øjet, der ser, eller en aktivitetsmåler der skal registrere, om en ko er i brunst, har det betydning, hvor tydelig koens brunstadfærd er, for at den bliver fundet og taget fra til inseminering. Samtidig er det værd at vide, at køer, der viser intensiv brunstadfærd, har en statistisk sikker højere chance for at blive drægtige, end køer der viser svagere brunstadfærd. Det viser en række udenlandske undersøgelser. Andre undersøgelser har fundet, at der er sammenhæng mellem tydelige brunsttegn og lavere forekomst af embryontab – måske på grund af bedre forudsætninger for at udpege køerne og time insemineringen korrekt.

Brunstadfærden udløses af høje koncentrationer af hormonet østradiol (et østrogen), der produceres af de celler (follikel), som omgiver det æg, der sidenhen løsnes, så der kan insemineres på det.

Faktorer med indflydelse på brunst og brunstobservation

Forskellige managementforhold har betydning for koens brunstadfærd. For eksempel lysforhold

og glatte gulve. Men biologiske faktorer spiller i høj grad også ind. Førstekalvskøer udviser brunstadfærd med højere intensitet og med længere varighed end ældre køer, dvs. aktiviteten ved brunst falder markant med stigende laktationsnummer. En række undersøgelser viser desuden, at huldtab de første fem uger efter kælvning har en statistisk sikker negativ indflydelse på køernes fysiske aktivitet under brunsten – og dermed hvor tydelig brunsten er. Man ved også, at højere mælkeproduktion påvirker stående brunst negativt.

Litteraturen viser således stor forskel på brunstens varighed og på brunstobservationsraten hos køer med lav mælkeydelse i forhold til køer med høj mælkeydelse (se figur). Brunsten varer kun en tredjedel så længe hos højtydende som hos lavtydende køer. Undersøgelsen viser desuden, at brunstobservation fire gange om dagen af køer, der gav 30 kg mælk om dagen, resulterede i en brunstobservationsrate på 90 pct, sammenlignet med en succesrate på kun cirka 50 pct. ved køer, der gav mindst 45 kg mælk pr. dag. Resultaterne var endnu dårligere, når brunstobservation kun blev udført en eller to gange om dagen. Den negative påvirkning af brunstadfærden menes at skyldes en lavere koncentration af blandt andet

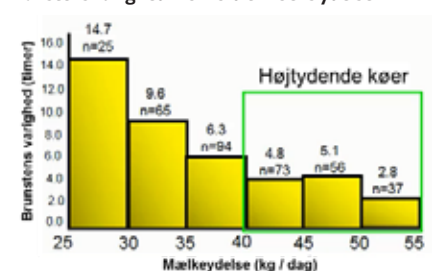
østradiol, når omsætningen i leveren stiger ved en høj foderoptagelse hos højtydende køer.

Sådan findes flest brunster

Køer med høj mælkeydelse viser altså mindre tydelig brunstadfærd og i kortere tid. Derfor giver det stadig god mening, i de fleste besætninger, at kombinere visuel brunstobservation med aktivitetsmålere. På den måde udnytter man styrken ved den automatiserede metode samtidig med, at den visuelle observation er med til at sortere de falske-positive alarmer fra, der altid vil være nogen af, når man anvender aktivitetsmålere. Samtidig skal man være opmærksom på, at sandsynligheden for at finde en brunst stiger markant jo flere observationsrunder, man tager. Flere observationsrunder kan altså være med til at kompensere for, at det er sværere at udpege brunst hos de højstydende køer.

/SOS ANCKER, SEGES

Brunstens varighed i forhold til koens ydelse.

Inviter formand og direktør til debat

Efterårets første møde er allerede løbet af stablen i Vestjysk Landboforening, og flere landboforeningers kvægudvalg har også de to på programmet til deres årsmøde. Her informerer Ida og Christian blandt andet om de strategiske mål i L&F, Kvægs Strategi 2020, og tager en debat om de udfordringer, erhvervet har, og hvordan man i fællesskab bevarer et kvægbrug i verdensklasse. Man er også meget velkommen til at foreslå andre emner.

Så selvom der dette efterår ikke arrangeres de faste Dialogmøder (Regionsmøder), er det stadig muligt at få en dialog med kvægtoppen. Tøv ikke med at booke dem ved at maile til Ida Storm ims@seges.dk eller Christian Lund christian@skatkaer.dk.

Sektordirektør Ida Storm og formand for L&F, Kvæg, Christian Lund har et stort ønske om at komme ud i landet og debattere med medlemmerne. Enhver landboforening, erfagruppe eller lignende opfordres derfor til at kontakte Ida og Christian, hvis de vil arrangere et møde, hvor medlemmerne kan stille spørgsmål til såvel det politiske som det faglige arbejde, som direktøren og formanden står i spidsen for.

Mød blandt andet Ida Storm og Christian Lund her:

20. nov. kl. 10.00-14.30	LandboNord
6. dec. kl. 15.30-21.00	VKST- Sjælland
13. dec. kl. 9.00-13.00	Centrovic
8. jan. kl. 10.00-14.00	LMO
10. jan. kl. 9.30-14.30	Syddansk Kvæg, LandboSyd
7. feb. kl. 19.00-22.15	Lemvigegnens Landboforening
28. mar. kl. 9.30-14.30	VKST - Bornholm

/LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Ny Sundhedsanalyse i DMS

Ny funktion i DMS gør det langt lettere at analysere bedriftens sundhed.

DMS Dyreregistrering er netop blevet udvidet med funktionen Sundhedsanalyse. I Sundhedsanalysen kan du let analysere på samtlige sygdomsregistreringer for de seneste 12-24 måneder. Med få klik kan du filtrere, så du ser udviklingen af en enkelt sygdom eller en sygdomskategori fx stof- og fordøjelsesskiftesygdomme, sygdomme i forhold til dage efter kælvning, laktationsnummer og meget andet. På den måde bliver det langt lettere at analysere sig frem til, hvad der er galt, hvis man konstaterer, at besætningen ikke fungerer optimalt.

Projektchef Johannes Frandsen, SEGES forventer, at den nye funktion vil blive brugt flittigt af både landmænd, rådgivere og dyrlæger.

"Når du kan filtrere sundhedsregistreringerne bliver det langt lettere at danne sig et overblik over besætningens sundhedstilstand og dermed finde ud af, hvor du skal sætte ind. Blandt andet fandt en af de landmænd, som har testet Sundhedsanalysen, ud af, at han havde mange flere stofskiftelidelser i maj og juni end i resten af året, så han ville straks gå på jagt efter årsagen," fortæller Johannes Frandsen.

Du finder Sundhedsanalysen under 'Analyser og lister' i DMS.

Se en kort film om Sundhedsanalysen på vimeo.com/297911142.

/LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Viden om kalve samlet ét sted

Landbrugsinfo.dk/kalveliv er en overskuelig samling af viden om kalve.

På siden landbrugsinfo.dk/kalveliv har vi ikke kun samlet den viden, der ligger på Landbrugsinfo om småkalve. Vi har også indekseret den, så du kan vælge mellem viden om: Fodring, Management, Stalden, Sundhed.

Under de enkelte kategorier er der lavet en overskuelig oversigt, så du let kan se, hvilke materialer der giver viden til at afhjælpe en specifik udfordring, fx forbygge diarré, forebygge luftvejsinfektioner eller korrekt desinfektion af kalvebokse. På den måde er du fri for at lede efter en god video ét sted, en detaljeret artikel et andet sted og et digitalt kursus et tredje sted. Landbrugsinfo.dk/kalveliv samler det for dig med udgangspunkt i den udfordring DU har mødt i kalvestalden.

Emnerne opdateres løbende og til sammen udgør de et godt udgangspunkt for en sund, lønsom og bæredygtig produktion af småkalve og slagtekalve.

/LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Artiklerne på side 1 'Krydsning af malkekøerne giver bonus på Vejgården', på side 2 'Værd at vide om brunst-aktivitet' samt artiklen 'Viden om kalve samlet ét sted' side 4, er udarbejdet i projekter støttet af:

Ny bog om kvægavl

'Kvægavl – fra viden til værdi' er titlen på en helt ny bog, som kunne være julegaveide til et kvæginteresseret familiedlem. Med kapitler om aktuelle egenskaber i kvægavlen, avlsplaner, avlsplanlægning på besætningsniveau, krydsning samt kvægavlens historie og udvikling er der interessant læsning til juledagene. Forfatter er Jens Chr. Holgaard.

Bogen koster 149 kr. inkl. moms + forsendelse og kan købes via netbutikken.seges.dk – se under kvæg.

/LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

